

Z cyklu Nejasné podoby II, 2020, keramika, 50 x 43 cm

Jindra Víková je považována za významnou představitelku českého sochařství posledních čtyř desetiletí. V současnosti již svým záběrem dalece překračuje pověst, kterou si vydobyla jako umělkyně věnující se komorní plastice z keramických materiálů.

Výstava Hliněná žena mapuje autorčinu tvorbu od konce 70. let minulého století a přihlíží k rozšiřování jejího tvůrčího pole směrem k dalším disciplínám a médiím. Představuje důležité práce a tematické okruhy a zároveň se její dosavadní figurativní tvorbu pokouší nahlížet jako neustávající snahu o vytváření jemného a empatického vztahu k člověku.

Zejména v raných fázích své tvůrčí dráhy se Jindra Víková významně podílela na emancipaci keramiky jako disciplíny volného umění. Navzdory jednoznačným úspěchům, doloženým mimo jiné řadou významných zahraničních ocenění, ale časem začala pociťovat svou identitu sochařky v médiu keramiky jako příliš těsný korzet. Poslední dvě desetiletí se proto paralelně věnuje soše v různých technických provedeních, dále kresbě a tvorbě asambláží a s menší intenzitou také malbě a práci s fotografií a fotogramem. Názvem výstavy zdůrazňovanou hliněnost je tak nutné chápat hlavně jako základní osu, která tvorbou Jindry Víkové prochází od počátků do současnosti, aniž by pro ni kdy ztratila na přitažlivosti.

S gepardem, 2021, kresba

Z cyklu Nejasné podoby III, 2020, keramika, 48 x 40 cm

Všechno je jinak, 1981, porcelán, kov, 35 x 45 cm, sbírka AJG

Základní konstantou Vikové široce rozkročené tvorby je rovněž nekončící pozornost k lidské figuře, a to jak k celé postavě, tak i jejím izolovaným fragmentům. V první řadě jde o náměty hlavy, tváře nebo její siluety. Lidský obličej, ze kterého v běžném mezilidském kontaktu snímáme informace o těch nejjemnějších vrstvách významů a emočních hnutích druhé osoby, Viková zobecňuje na platformu o několika základních prvcích. Z jejich vzájemných vztahů ale těží překvapivě bohatý rejstřík výrazů. Tvarem a pohledem očí, umístěním a provedením nosu, úst či rtů nebo například natočením tváře artikuluje stavy, pocity a případně i charakter interakcí mezi těmito imaginárními osobnostmi. První „hlavy“ Viková vytvořila již na sklonku 70. let a jejich potenciál, jak dokládají i její nejnovější díla na výstavě, nevyčerpala dodnes.

Kratochvíle, 1986, 62 x 53 cm, porcelán, sbírka AJG

Z cyklu Pocity, 2003, fotogram, 59 x 46 cm

Z cyklu Gesta, 1996, ceramika, 50 x 57 cm

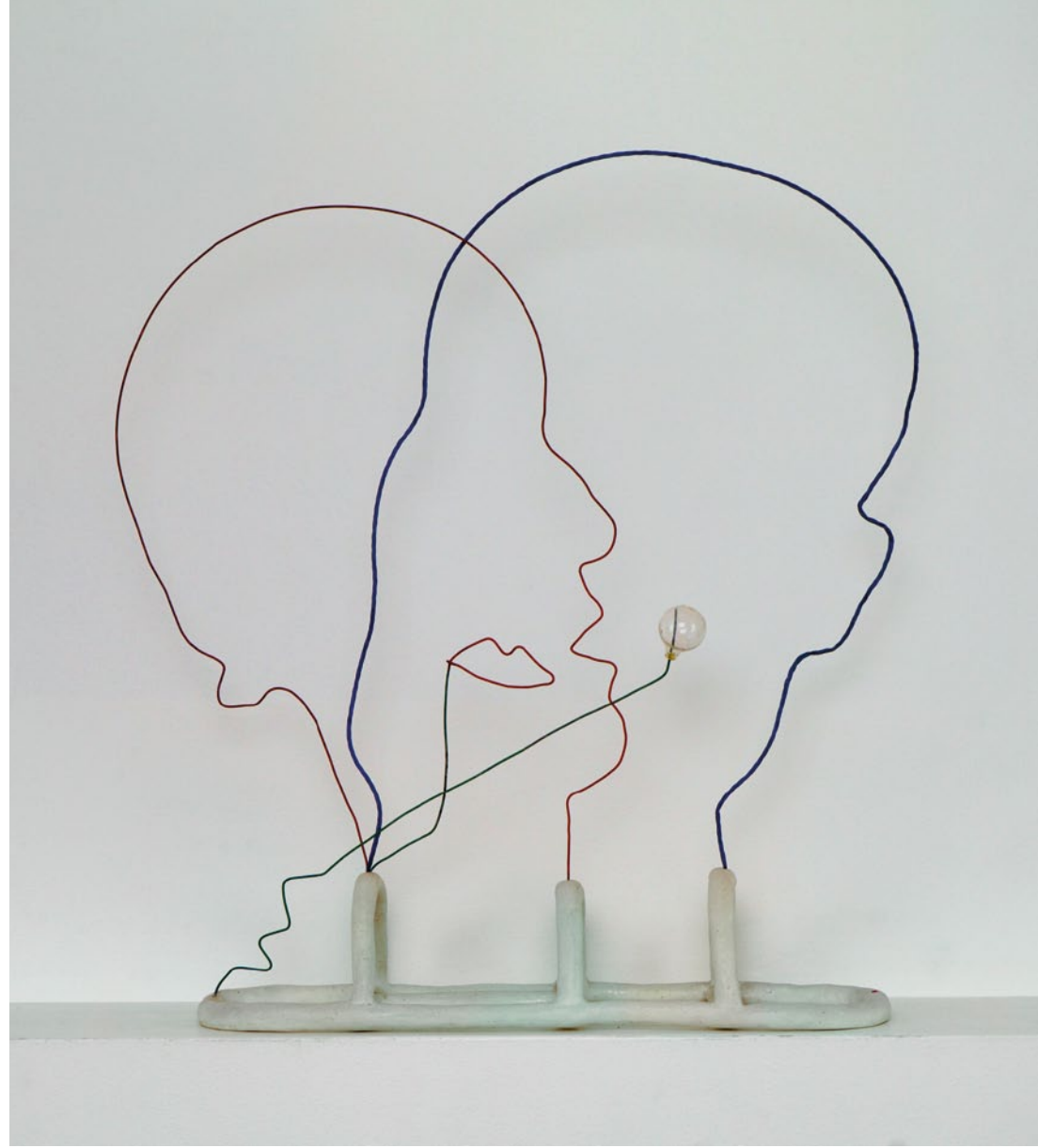

Dva profily, 1990, terakota, 83 x 47 cm a 65 x 47 cm

Viková vlastně vychází z toho, co všichni dobře známe. Na lidi se díváme od narození. Odezíráme, učíme se rozumět a také sami formulovat a vyjádřit se. A to jak za pomoci výrazů tváře, ale i skrze gesta, držení a pohyby těla. Jindra Viková z těchto našich zkušeností vychází. Proto také jinými častými náměty jejích děl bývají ruce a nebo, jak nejlépe vidíme na jejích sochách z ohýbaných kovových prutů, rovnou celé postavy. Všechny její plastiky, ať už z porcelánu, terakoty, drátů či železa, jsou však především obecnějšími metaforami či symboly. Dlaně se dotýkají těla v gestech vzájemné blízkosti, nebo mohou gestem žádat o ticho či tento stav jen mlčky oznamovat. Prolínání drátěných obrysů lidských tváří pro změnu evokuje prostoupení lidských bytostí v okamžicích jejich interakcí. U kovových siluet lidských postav je zase ihned poznat, že jednoduchý obrys vystihuje například mateřskou lásku, náklonnost mezi ženou a mužem, nebo uvolněnost všedního setkání.

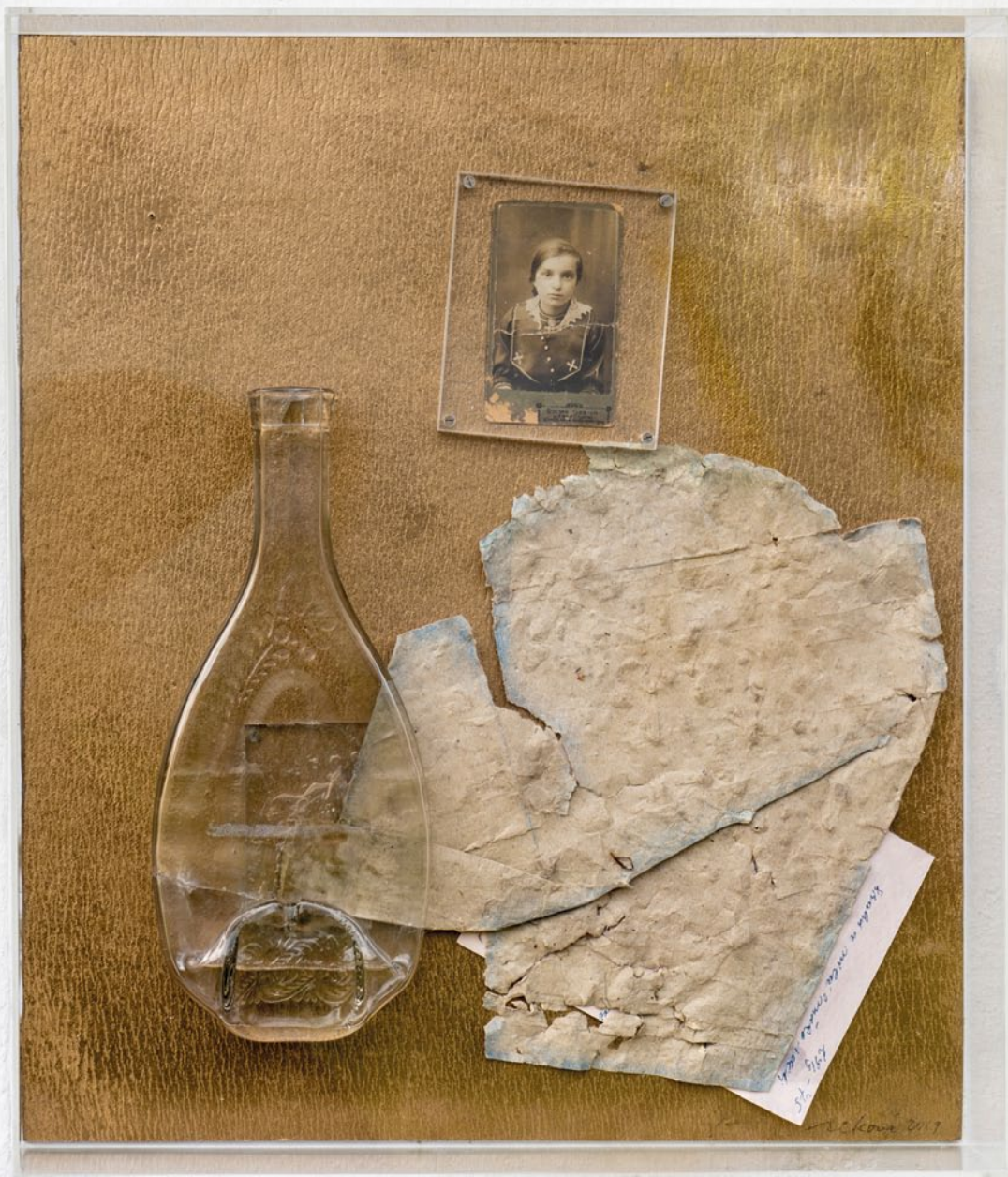
Rozpůlená představa, 1990 - 2021, dřevo, plexi, keramika, 85 x 52 x 53 cm

Siluety s kuličkou, 2009, drát, keramika, 50 x 42 cm

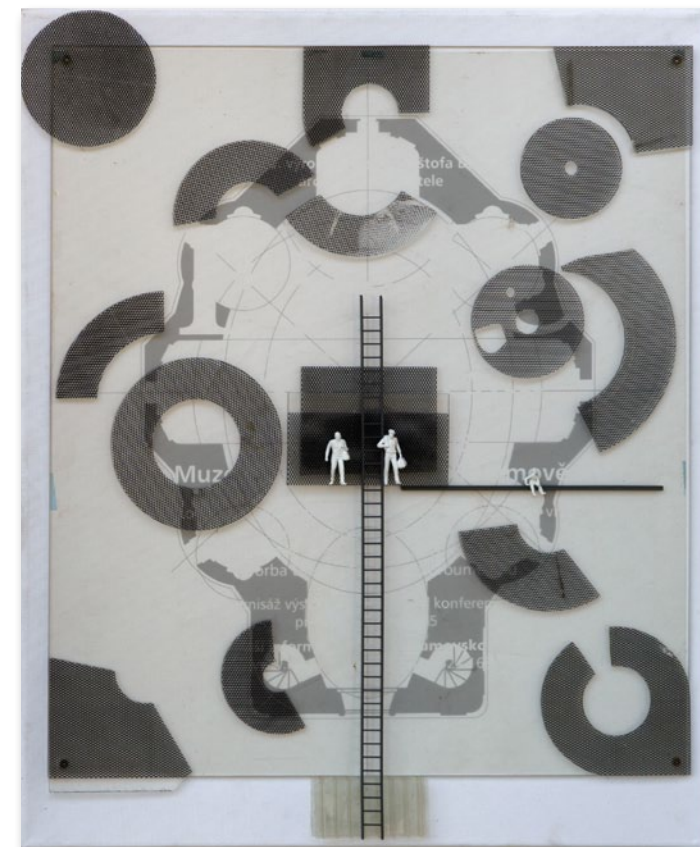

Adam a Eva, 2019, drát, 190 x 110 cm

Mámě, 2020, asambláž, 38 x 47 cm

V průběhu své umělecké dráhy Viková vstřebala celou řadu vlivů a impulzů. V úplném počátku, v bustách ze sklonku 70. let a zejména v keramických hlavách z let osmdesátých, mezi ně patřily elegantní art deco a idealizující italská renesance. Důležitým podnětem jí byl pop-art. Na začátku 90. let se zase od estetiky starších prací odreagovala souborem antropomorfních „totemů“, které v kontextu českého výtvarného umění odpovídaly širšímu primitivistickému obratu české výtvarné postmoderny. Dodnes je u Vikové možné vystopovat jak volnou inspiraci tvorbou sochařek tzv. nové figurace, představiteli české grotesky, tak obohacující nedogmaticností postmoderny. Ta jí dovolila klást vedle sebe vážná témata i rozpustilý humor, ale také realizovat náročnou vizi jakési celostní umělecké výpovědi, v níž bude autorka plně přítomná se všemi vrstvami vlastní osobnosti. Patrně v souvislosti s postmodernou také našla odvahu k rozvinutí svých intermediálních sklonů. Keramická socha zůstala, nyní ale již obklopena výše popsáním spektrem alternativ.

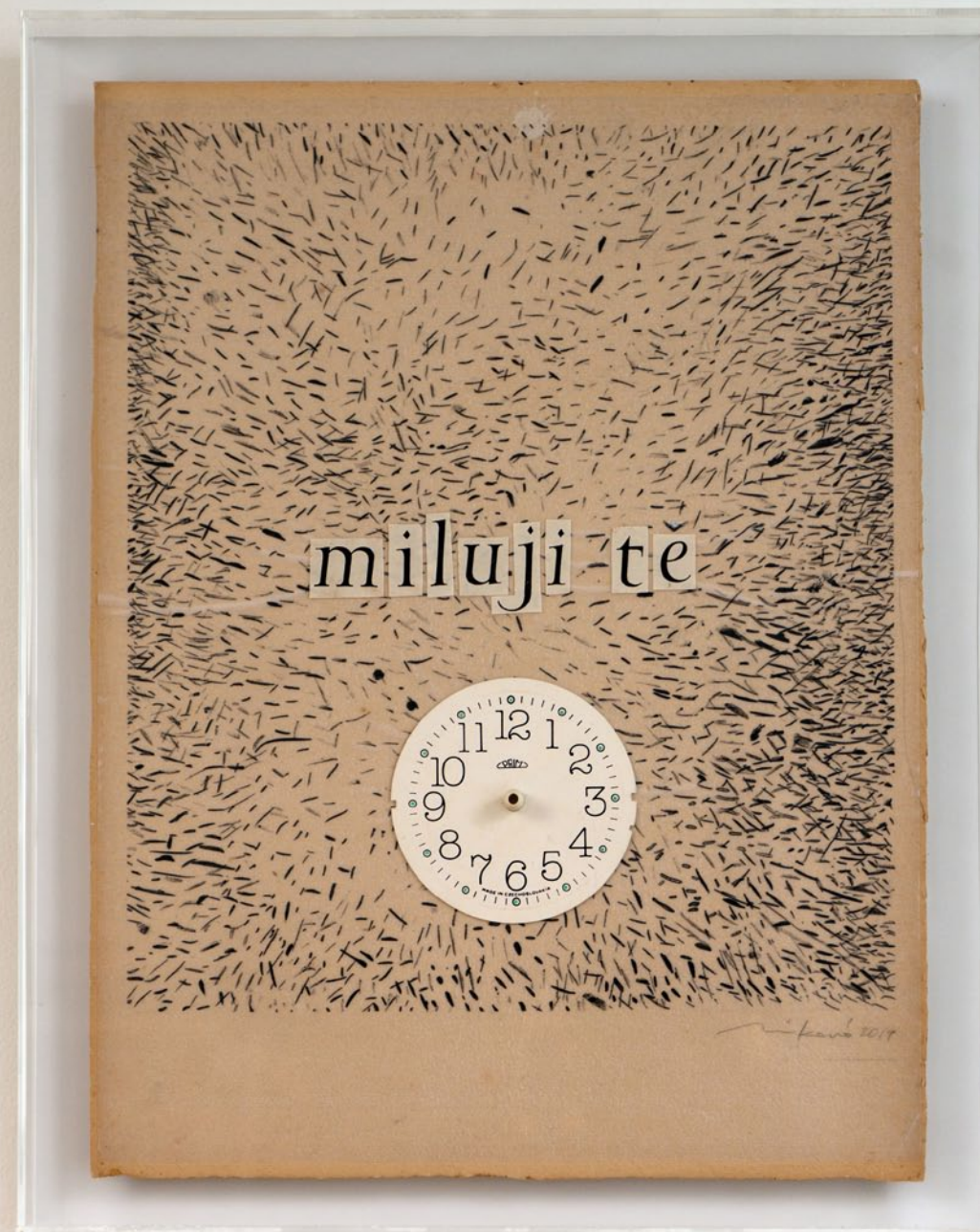
Na výšinách, 2020, asambláž, 36 x 47 cm

Nahlížíme-li tvorbu Jindry Víkové jako umělecký projev ženy-umělkyně, povšimneme si v prvním plánu, jak se do něj průběžně vracejí témata jako zrození, mateřství nebo láska. V několika kovových siluetách, v některých kresbách, ale také v jednom z cyklů fotografických koláží zase z ženských pozic tematizovala fyzickou touhu a sexualitu. Přesto si dovoluji tvrdit, že feminní základ její tvorby nesouvisí ani tak se zvolenými tématy, jako spíše s přístupem k jejich uměleckému ztvárnění. Napříč časem, odlišnými disciplínami, cykly a soubory jsou totiž autorčinými hlavními hledisky vřelost, něha a touha pochopit člověka jako bytost, která vnitřně prožívá a nepřestává hledat vlastní vztah k základním pojmům lidské existence. Vstřícnost vůči druhému, jinými slovy empatický přístup, ale i snahu o navázání důvěrného dialogu s diváky tak lze považovat nejen za nejzásadnější uplatnění ženského přístupu k umělecké tvorbě, ale i za klíčové pojmy k pochopení díla Jindry Víkové.

Jiří Ptáček, kurátor výstavy

Z cyklu Hrátky, 2019, kresba

Miluji tě, 2019, asambláž, 38 x 47 cm

Jindra Víková (*1946)

V letech 1964 – 1970 vystudovala v Ateliéru keramiky na Vysoké škole uměleckoprůmyslové v Praze. Od první poloviny 70. let se účastní domácích i zahraničních výstav a festivalů umělecké keramiky. V roce 1974 měla v Praze první samostatnou výstavu a o rok později vytvořila spolu se sochařem Petrem Oriěškem i první realizaci v architektuře – mozaiku pro Staroměstskou radnici v Praze. V polovině 80. let se jí poprvé podařilo vycestovat do USA a také zde vystavovat. Teprve od počátku 90. let se ale s Víkové tvorbou plnohodnotně seznamují návštěvníci dlouhé řady zahraničních galerií. Její tvorba byla oceněna na významných přehlídkách se zaměřením na keramiku a umění, např. festivalech v italské Faenze (1981, 1984), na Trienále porcelánu ve švýcarském Nyonu a na Mezinárodním bienále keramického umění ve francouzském Vallauris (obě 1986) nebo 1. světovém bienále keramiky v jihokorejském Icheonu (2001). Mezi lety 1991 až 2003 postupně vyučovala na University of Michigan, Ohio University a University of Connecticut. Díly je zastoupená v řadě evropských muzeí a sbírek, včetně mnoha českých (Národní galerie v Praze, Uměleckoprůmyslové museum v Praze, Moravská galerie v Brně, Museum Kampa nebo Alšova jihočeská galerie). Spolu s celoživotním partnerem, fotografem Pavlem Baňkou žijí a pracují v Benicích u Prahy. Také jejich dcera Markéta se věnovala vizuálnímu umění. V současnosti je úspěšnou spisovatelkou.